

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/4/2020
Identifikačné číslo spisu:	2115207948
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Švecová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2115207948.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletého J. Q., narodeného X.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov: matky Q. Q., zomrelej XX.XX.XXXX a otca U.-Y. Q., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúceho v I., O., B. O. XX/C/XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, za účasti starých rodičov: Q.. A. Q.W., narodenej XX.XX.XXXX a E. Q., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúcich v I., K. Z. XX, zastúpených JUDr. Andreou Čechovičovou, advokátkou so sídlom v Trnave, Dolné Bašty 2, o návrhu navrhovateľov H. Q. Q., narodeného XX.XX.XXXX a Q.. Q. Q., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcich v P., P. O. Č.. XXX, na zverenie maloletého dieťaťa do starostlivosti inej fyzickej osoby ako rodiča a o návrhu otca na zverenie maloletého, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 8P/30/2015, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. mája 2019 sp. zn. 23CoP/91/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 3. mája 2018 č. k. 8P/30/2015-942 prvým výrokom zastavil konanie o návrhu starých rodičov na zverenie maloletého J. Q. do ich náhradnej osobnej starostlivosti, druhým výrokom zveril maloletého do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov - H. Q. Q. a Q.. Q. Q., s tým, že budú povinní vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu ako ju vykonáva rodič a budú mať právo dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok len v bežných veciach s výnimkou oprávnení, ktoré boli zverené majetkovému opatrovníkovi. Tretím výrokom uložil otcovi maloletého povinnosť s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku platiť výživné na maloletého vo výške 100,- Eur mesačne, a to vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Štvrtým výrokom upravil styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletým každý posledný víkend v mesiaci, a to v piatok od 16:00 hod do 18:30 hod a v sobotu od 10:30 hod do 18:00 hod s tým, že Q. Q. a Q. Q. sú povinní maloletého na styk riadne pripraviť a maloletého otcovi

pred McDonald's na rohu Z. a W. ulice v I. v určenom čase odovzdať. Otec je povinný im maloletého v určenom čase na rovnakom mieste vrátiť po skončení stretnutia. Otec je povinný 24 hodín pred stretnutím im oznámiť, či sa stretnutie uskutoční alebo nie a to prostredníctvom SMS alebo e-mailom. Piatym výrokom rozhodol o trovách konania, šiestym výrokom o trovách štátu a siedmym výrokom návrh otca na zverenie maloletého do starostlivosti otca zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa na riadnom a pozitívnom vývoji pred právom otca na zverenie dieťaťa, pričom poukázal na to, že zverenie otcovi bude možné, keď si otec s maloletým vybuduje taký vzťah a dôveru, aby maloletý neutrpel traumy pri zmene zverenia.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2019 č. k. 23CoP/91/2018-1038 rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne správny potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Zdôraznil, že otec svojím konaním nepreukázal dostatočnú schopnosť postarať sa o maloletého a stotožnil sa so záverom prvoinštančného súdu o splnení podmienok na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého (ďalej len „dovolateľ“), ktoré odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) a § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. (vychádzajúc z ďalšieho textu dovolania mal však zrejme na mysli § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.). Uviedol, že predpokladmi nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti sú jej nevyhnutnosť a dočasnosť a kľúčovým aspektom konania o náhradnej starostlivosti je povinnosť súdu zamerať sa na zistenie, či sa rodič dieťaťa skutočne nedokáže o maloleté dieťa postarať. Vychádzal odvolaciu ako aj prvoinštančnému súdu, že sa s týmto kľúčovým aspektom nevysporiadali. Odvolací súd túto skutočnosť podľa jeho názoru vôbec nezohľadnil a mal sa tak odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (tu poukázal na rozhodnutia PL. ÚS 14/05, I. ÚS 136/08). Žiaden zo súdov sa podľa neho dostatočne nevysporiadal s aspektom nevyhnutnosti nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého, resp. nekonštatoval také skutočnosti, ktoré by otca diskvalifikovali z jeho osobnej starostlivosti o maloletého a odôvodňovali tak nevyhnutnosť nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého. Navyše súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý v čase jeho rozhodovania už nebol aktuálny. Dovolateľ má za to, že vykonal všetky kroky potrebné na prevzatie starostlivosti o maloletého, dokazovanie a súvisiace odôvodnenie rozhodnutí súdov oboch inštancií v tomto smere podľa neho úplne absentuje, teda z neho nevyplýva diskvalifikácia otca z osobnej starostlivosti o maloletého, resp. naplnenie takých predpokladov, ktoré by bez pochybností otca z osobnej starostlivosti o maloletého vylučovali, čím sa súdy odklonili od doterajšej rozhodovacej praxe R 21/1965, R 35/1966 a R 64/1968. Opätovne poukázal na skutočnosti uvedené v znaleckom posudku a namietal, že súd tieto skutočnosti vôbec nezohľadnil v rámci rozhodovacieho procesu a pri svojich úvahách sa sústredil výlučne na odôvodnenie zverenia maloletého do náhradnej starostlivosti. Zverenie musí byť podľa neho odôvodnené aj jeho nevyhnutnosťou so zreteľom na ďalšie skutočnosti, nie len výlučne z dôvodu zlepšenia životných podmienok dieťaťa. Považoval pritom za nezlučiteľné so záujmom maloletého dieťaťa, aby vyrastal v prostredí osôb, ktoré negatívnym spôsobom maloletého ovplyvňujú a snažia sa prerhnúť prirodzené puto medzi maloletým a jeho otcom. Namietal teda, že nesprávnym procesným postupom súdu bolo porušenie jeho práva na spravodlivý proces, keď sa súd nevysporiadal s jeho námietkou týkajúcou sa negatívnych vplyvov osôb, ktorým bol maloletý zverený na vzťah otca s maloletým, neexistencie nevyhnutnosti nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého a existenciou prietahov v konaní. Uviedol ďalej, že v konaní došlo k neodôvodneným prietahom, pričom neadekvátna dĺžka konania, dlhotrvajúca právna neistota otca a pretrvávajúci stav znemožnenia otcovej osobnej starostlivosti o maloletého dosahujú podľa otca takej intenzity, že týmto postupom súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na uvedené žiadal dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu dovolateľa sa vyjadril starý otec maloletého, ktorý uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny a zákonný a navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), po zistení, že

dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, pristúpil k skúmaniu splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania a predpokladov prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Jeho účelom je náprava najzávažnejších procesných pochybení (zmätočných rozhodnutí) a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Je prípustné proti dvom skupinám rozhodnutí odvolacieho súdu, a to proti rozhodnutiam postihnutým tzv. zmätočnosťou vadou (§ 420 C. s. p.) a proti rozhodnutiam zásadnej právnej významnosti (§ 421 C. s. p.). Tým sú zároveň určené dva prípustné dovolacie dôvody, a to dovolací dôvod spočívajúci vo vadách uvedených v § 420 C. s. p. a dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci za splnenia predpokladov uvedených v § 421 C. s. p.

7. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Dovolací súd v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. Zaoberanie sa týmto dovolacím dôvodom v poradí ako prvým je dané jednak jeho povahou (zmätočnosť konania v zásade znemožňuje posudzovanie správnosti rozhodnutia z hľadiska právneho posúdenia veci), jednak jeho umiestnením v C. s. p. (predchádza dovolaciemu dôvodu vyplývajúcemu z § 421 ods. 1 C. s. p.), a tiež tým, že existencia tohto dôvodu zakladá nielen prípustnosť, ale zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania, v dôsledku čoho sa zaoberanie prípadným ďalším uplatneným dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 C. s. p. stáva neefektívnym, a teda bezpredmetným.

10. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. označil dovolateľ nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý sa nedostatočne vysporiadal s jeho námietkami týkajúcimi sa negatívnych vplyvov osôb, ktorým bol maloletý zverený, na vzťah otca s maloletým, neexistencie nevyhnutnosti nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého a existenciou prietahov v konaní. Dovolací súd má za to, že táto námietka dovolateľa, spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v ním nastolených námietkach, nie je dôvodná. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nepochybne zodpovedá kritériám vymedzeným v ust. § 220 C. s. p., preto v zmysle ust. § 387 ods. 2 C. s. p. Stačilo, aby sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody, čo aj urobil. Navyše sa dostatočne vysporiadal aj s predmetnými námietkami dovolateľa uvedenými v jeho odvolaní a to v bode 44 odôvodnenia svojho rozhodnutia. Zrozumiteľne vysvetlil svoje úvahy vedúce ho k záveru o potrebe nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti o maloletého. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (čo však nie je prípad v tomto konaní prejednávanej veci). Ďalej považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že pokiaľ dovolateľ, vychádzajúc z obsahu jeho dovolania, vyjadril nesúhlas aj so skutkovými zisteniami a skutkovými závermi súdov v základnom konaní, neboli jeho námietky v tomto smere ani spôsobilé založiť vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Prípadné nesprávne zistenie skutkového stavu totiž nie je podľa Civilného

sporového poriadku samostatným dovolacím dôvodom a nie je ani nesprávnym procesným postupom, ktorý by znemožnil, aby dovolateľ uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Dovolací súd navyše nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C. s. p.). V časti dovolania, v ktorej vidí dovolateľ porušenie jeho práva na spravodlivý proces prietiahmi v konaní, dovolací súd uvádza, že prípadné prietahy v konaní nemožno zamieňať s tzv. zmätočnosťnými vadami konania vyplývajúcimi z ustanovenia § 420 C. s. p., preto táto otázka nie je v rámci dovolacieho prieskumu relevantná. Dovolací dôvod uplatnený podľa § 420 písm. f) C. s. p. preto nebol daný a dovolanie v tejto časti bolo treba odmietnuť pre jeho neprípustnosť v zmysle § 447 písm. c) C. s. p.

11. Následne dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.

12. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

14. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právny posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

15. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 432 ods. 2 C. s. p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodovanie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v jeho rozhodovacej praxi nebola vyriešená alebo ktorá je rozhodovaná rozdielne.

16. Nie je povinnosťou odvolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

17. V predmetnej veci však bolo dovolanie v tejto časti postihnuté vadou spočívajúcou v riadnom nevymedzení uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 C. s. p., t. j. v nevymedzení, ktoré právne posúdenie veci dovolateľ považuje za nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva. V dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej

riešení sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Za riadne vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj toho, v čom táto nesprávnosť spočíva, nemožno totiž považovať len opätovné poukazovanie na skutočnosti už riešené v rozhodnutiach prvoinštančného a odvolacieho súdu, navyše, keď obsahom námietok v tomto smere bolo v skutočnosti najmä spochybňovanie dostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V tejto časti dovolania bol preto daný dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. f) C. s. p.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľa odmietol.

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ust. § 453 ods. 1 C. s. p. v nadväznosti na ust. § 52 C. m. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.